

การใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-book Usage of Students in Kasetsart University

วาทีณี เขมมากรโธทัย

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ e-mail: libwnk@ku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ต่อการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และเหตุผลของการไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,048 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามแบบเลือกตอบ และข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาสภาพการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นิสิตร้อยละ 51.14 เคยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และนิสิตร้อยละ 38.83 เคยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุด โดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดสูงสุดคือ คือ เพื่อใช้ประกอบการเรียน รองลงมาคือ การทำวิจัย และการทำวิทยานิพนธ์ นิสิตส่วนใหญ่รู้จักฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดจากหน้าเว็บไซต์ห้องสมุด โดยนิสิตเลือกใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพาในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด นิสิตส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือรูปแบบฉบับอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าฉบับพิมพ์ ด้านปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหาในระดับมาก คือ การเกิดความเมื่อยล้าและปวดตาในขณะที่อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการในระดับมาก มีดังนี้ ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับหนังสือแบบเรียน ต้องการให้มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยต้องการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนังสือวิชาการ ต้องการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนังสืออ้างอิง ต้องการให้เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์/อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับอ่านหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้บริการ และต้องการให้มีการแนะนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่น่าสนใจบนเว็บไซต์
สำนักหอสมุด

คำสำคัญ: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์, การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

Abstract

The purpose of this study was to investigate the usage, problems, needs in using the e-Book databases and the reasons why the e-Book databases aren't used by students in the Kasetsart University. The samples comprised of 1,048 students, from The bachelor's, master's and doctoral degrees. A set of questionnaire which include multiple-choice and rating scale questions was used to collect data. The data were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

The results of the study revealed that: For the current of 51.14 percent of students had used e-books, 38.83 percent of students had used e-books databases of the library. The high level purposes in using e-book databases by the students for study. Most students have known and access the e-book databases of the library via library's website. Most students read e-Book databases of the library by the laptop. The Frequency of e-Book database access of most students about two to three times per month. The length of each use is two hours. They preferred using the e-book than the print book. Most students choose to read a book from the e-book more than the print book edition.

The students confronted the problems in using the e-Book databases of the library at almost moderate level but only one problem at high level is exhaustion and eyes strain when they used the e-book. The high level needs for e-Book promoting activities such as the students mentioned that the library should subscribed of eBooks are textbooks academic books reference books and thai book increase, more devices for reading e-Book such as laptops, tablet for services. And needs the activities to promote the e-book via the library's website.

Keyword: e-Book, Electronic Book, e-Book databases, e-Book use, Using e-Book

บทนำ

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่รวดเร็ว ส่งผลให้การค้นหาสารสนเทศของผู้ใช้บริการมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้ใช้บริการมีความต้องการในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ขั้นตอนการเข้าถึงไม่ซับซ้อน และที่สำคัญคือ สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อตอบสนองความต้องการและความเหมาะสมกับการค้นหาสารสนเทศของผู้ใช้บริการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการให้บริการหนังสือภายในสำนักหอสมุด ซึ่งจากเดิมที่ให้บริการหนังสือในรูปแบบสิ่งพิมพ์เท่านั้น สำนักหอสมุดได้เพิ่มการให้บริการหนังสือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Book หรือเรียกย่อว่า e-Book) เพื่อตอบสนองความต้องการและความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการในปัจจุบัน

จากการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านมา พบว่า นิสิตและบุคลากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังมีการใช้บริการฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปริมาณน้อย โดยดูจากสถิติการใช้ในปี 2555 พบว่า ฐานข้อมูล ScienceDirect eBooks ซึ่งเป็นฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุด มีจำนวนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดบอกรับทั้งสิ้น 2,224 ชื่อเรื่อง มีสถิติจำนวนการเข้าใช้และดาวน์โหลดเพื่อเปิดอ่านหนังสือ จำนวน 38,800 ครั้ง หรือประมาณ 108 ครั้งต่อวัน ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับค่าบอกรับฐานข้อมูลหนังสือ ScienceDirect eBooks ซึ่งสำนักหอสมุดต้องจ่ายไปในปีดังกล่าวเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 659,530.20 บาท (วันเพ็ญ ปรีตะนนท์, 2556) ในแต่ละปีสำนักหอสมุดต้องจ่ายเงินจำนวนมากในการบอกรับฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นการศึกษากาใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการเข้าใช้และความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้บริการ ตลอดจนทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

วัตถุประสงค์

ศึกษาสภาพการใช้ ปัญหาในการใช้ และ ความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ประจำปีการศึกษา 2556 โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607-608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดที่เป็นสัดส่วน (Proportionate stratified sampling) (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543 : 56-

58) ได้สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนประชากรเป็น 1 ต่อ 95 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่ายแยกตามระดับการศึกษารวมแล้วได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 382 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับจริงจำนวนทั้งสิ้น 1,048 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบและตอนที่ 2 สภาพการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นคำถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 3 ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ตอนที่ 4 สาเหตุการไม่ใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และตอนที่ 5 ความต้องการให้สำนักหอสมุดจัดเตรียมบริการเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม – 9 กันยายน 2556 แจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,400 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 1,298 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 1,048 ชุด นำมาจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) คำนวณค่าสถิติ

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 1,048 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปีและกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี
2. สภาพการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า นิสิตร้อยละ 51.14 เคยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และนิสิตร้อยละ 38.83 เคยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุด โดยนิสิตระดับปริญญาโทและนิสิตระดับปริญญาเอกมีอัตราส่วนผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าผู้ที่ไม่เคยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นิสิตส่วนใหญ่รู้จักฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดจากหน้าเว็บไซต์ห้องสมุดและเข้าใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดผ่านช่องทางเว็บไซต์ห้องสมุด ซึ่งนิสิตเลือกใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพาในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ฐานข้อมูลที่นิสิตเข้าเข้าใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูล Science Direct eBooks รองลงมาคือ ฐานข้อมูล SpringerLink และฐานข้อมูล EBSCO eBook Colletion ตามลำดับ นิสิตมีความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุด 2-3 ครั้ง ต่อ เดือน โดยใช้เวลาในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประมาณ 2 ชั่วโมงต่อครั้ง และนิสิตส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือรูปแบบฉบับอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าฉบับพิมพ์ นิสิตมีจุดมุ่งหมายในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดในระดับมาก 3 ข้อ คือ เพื่อใช้ประกอบการเรียน รองลงมาคือ การทำวิจัย และการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งส่วนใหญ่ นิสิตมีเหตุผลในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดเนื่องจากสามารถดาวน์โหลดหรือพิมพ์ผลหน้าที่ต้องการได้
3. ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า นิสิตมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยสำนักหอสมุดในระดับมาก คือ การเกิดความเมื่อยล้าและปวดตาในขณะที่อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4. สาเหตุการไม่ใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนพบว่า สาเหตุการไม่ใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นสาเหตุระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก คือ หนังสือฉบับพิมพ์มีข้อมูลเพียงพอกับความต้องการแล้ว ไม่ถนัดหรือไม่คุ้นเคยในการอ่านหนังสือผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และไม่ทราบวิธีการสืบค้นข้อมูล ตามลำดับ

5. ความต้องการให้สำนักหอสมุดจัดเตรียมบริการเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า นิสิตมีความต้องการบริการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.85 ขึ้นไปมี 6 ข้อ คือ ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับหนังสือแบบเรียน ต้องการจัดให้มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับหนังสือวิชาการ ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับหนังสืออ้างอิง เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์/อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้บริการ อาทิ Tablet, Laptop และต้องการให้มีการแนะนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่น่าสนใจบนเว็บไซต์สำนักหอสมุด

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย มีดังนี้

1. สภาพการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จากการวิจัยพบว่า นิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนส่วนใหญ่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถึงแม้ว่า ค่าร้อยละของผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะแตกต่างกันไม่มาก แต่ผลวิจัยช่วยให้คาดการณ์แนวโน้มในอนาคตของความต้องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตที่จะมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น อันเนื่องจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอนาคต ทำให้วิธีการอ่านหนังสือของนิสิตเปลี่ยนไปสู่การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่วนใหญ่ นิสิตค้นหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดด้วยตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุพร ชูเรืองสุข (2552, น. 71) ที่พบว่าผู้ใช้จำนวนสูงสุดใช้วิธีการสืบค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง ในเรื่องจุดมุ่งหมายในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุด พบว่า นิสิตมีจุดมุ่งหมายในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดในระดับมาก 3 ข้อ คือ เพื่อใช้ประกอบการเรียน รองลงมาคือ การทำวิจัย และการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุพร ชูเรืองสุข (2552, น. 72) ที่พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Choy Fatt Cheong และ Ng Chay Tuan (2011, pp. 23-24) ที่พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำโครงการและงานวิจัยในการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นระบบที่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้นิสิตต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งทรัพยากรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ผู้สอนมอบให้ในชั้นเรียน จึงนำมาสู่การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียน

2. ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนพบว่า นิสิตมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ข้อที่นิสิตมีปัญหามากในระดับมาก คือ การเกิดความเมื่อยล้าและปวดตาในขณะที่อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุพร ชูเรืองสุข (2552, น. 72) ที่พบว่า ผู้ใช้ประสบปัญหาด้านสายตา ทำให้ไม่สามารถอ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ได้นานๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอ่านหนังสือผ่านจอภาพในระบบคอมพิวเตอร์ทำให้มีการใช้สายตามากกว่าปกติ ซึ่งเกิดจากการที่เราต้องเพ่งสายตาไปที่ตัวหนังสือในจอภาพมากกว่าที่เราใช้สายตาในการเพ่งอ่านหนังสือที่เป็นรูปเล่ม ดังนั้นผู้ที่อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่มีการพักสายตาจะประสบปัญหาเรื่องการเกิดความเมื่อยล้าและปวดตาอย่างแน่นอน

3. สาเหตุการไม่ใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า สาเหตุการไม่ใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นสาเหตุระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก คือ หนังสือฉบับพิมพ์มีข้อมูลเพียงพอกับความต้องการแล้ว ไม่ถนัดหรือไม่คุ้นเคยในการอ่านหนังสือผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และไม่ทราบวิธีการสืบค้นข้อมูล ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของจากรุพร ชูเรืองสุข (2552, น. 74) ที่พบว่า เหตุผลที่ผู้ใช้ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ ไม่ทราบวิธีการใช้และชอบหนังสือในรูปแบบฉบับพิมพ์มากกว่า และใกล้เคียงกับงานวิจัยของ Choy Fatt Cheong และ Ng Chay Tuan (2011, pp. 11-12) ที่พบว่า เหตุผลที่ผู้ใช้ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากไม่ทราบวิธีการเข้าใช้ฐานข้อมูล และมีความต้องการอ่านหนังสือในรูปแบบฉบับพิมพ์มากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักหอสมุดยังมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการในปริมาณที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งนิสิตที่ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากยังมีความเคยชินกับการอ่านหนังสือในรูปแบบตัวเล่มอยู่ และนิสิตบางคนอาจจะยังไม่ถนัดหรือยังขาดความรู้และทักษะในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่ออ่านหนังสือ

4. ความต้องการให้สำนักหอสมุดจัดเตรียมบริการเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า นิสิตมีความต้องการบริการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมาก 6 อันดับแรก คือ ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับหนังสือแบบเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมีให้บริการยังไม่เพียงพอประเภทแบบเรียนให้บริการ นิสิตจึงมีความต้องการมากเป็นอันดับแรก โดยนิสิตมีความต้องการให้มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุพร ชูเรืองสุข (2552, น. 74) ที่พบว่า ผู้ใช้ต้องการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดบอกรับเป็นฐานข้อมูลของบริษัทต่างประเทศ ดังนั้นหนังสือจึงเป็นภาษาต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ จึงทำให้นิสิตมีความต้องการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นภาษาไทย

ข้อเสนอแนะจากผลวิจัย มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ต้องการให้สำนักหอสมุดให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลากหลายประเภท โดยเฉพาะหนังสือแบบเรียน (Textbook) ที่มีความ

ต้องการในระดับมาก ดังนั้นทางสำนักหอสมุดควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณในการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปริมาณที่มากขึ้น เพื่อให้รองรับกับความต้องการของนิสิตในปัจจุบัน และต้องมีวิธีการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ตรงกับความต้องการของนิสิตด้วย เพื่อให้การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ต้องการให้สำนักหอสมุดมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยให้บริการ ซึ่งในความเป็นจริงปัจจุบันสำนักหอสมุดเริ่มมีการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยให้บริการ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่สำนักหอสมุดพัฒนาขึ้นเอง แต่เนื่องด้วยยังมีปริมาณข้อเรื่องให้บริการไม่มากนัก ประกอบกับเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นด้านเกษตร ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่มีการเปิดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนั้นสำนักหอสมุดจึงต้องหาตลาดสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยเพิ่มขึ้น โดยต้องมีวิธีการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ตรงกับความต้องการของนิสิตด้วย ในส่วนของฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นเองควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความหลากหลายและครอบคลุมสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะต้องสร้างความร่วมมือกับคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งหนังสือ ตำรา หรือเอกสารประกอบการเรียนจากอาจารย์ผู้สอนมาให้สำนักหอสมุดดำเนินการทำเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ นักวิจัย ในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้และความต้องการของอาจารย์ นักวิจัย

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้หนังสือชื่อเรื่องเดียวกันที่มีให้บริการทั้งรูปแบบฉบับพิมพ์ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตคณะต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่านิสิตแต่ละคณะส่วนใหญ่มีความนิยมใช้หนังสือในรูปแบบใด จะได้นำมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำให้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี โดยผลการวิจัยเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ให้ตรงกับพฤติกรรมการใช้ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการบอกรับและการให้บริการฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อไป

รายการอ้างอิง

จารุพร ชูเรืองสุข. (2552). *การใช้และความต้องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษาหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สงขลา: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
- วันเพ็ญ ปรีตะนนท์, บรรณารักษ์ชำนาญการ ฝ่ายจัดการทรัพยากรสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). สัมภาษณ์, 3 พฤษภาคม.
- สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). จำนวนนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2556, จาก https://www.regis.ku.ac.th/cpcmns/rpt_std_ku3.php.
- Choy, Fatt Cheong and Ng Chay Tuan. (2011). What Users Want and Want Users Do in E-books: Findings of a study on use of e-books from NTU Library. *Singapore Journal of Library & Information Management*. 40, 1-32.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.